KÖR OĞLU

Şöyle aytalar ki, daa pek erte zamanlarda memleketni hanlar idare etkenler. Olar esir tutqan, özlerine tabi olğanlarnı savıp-suvurğanlar, alay baylıqlarını cıyğan, yaraşıq saraylarda yaşağanlar. Olar baylıq elde etmek içün, biri-birlerinen talaşqan, kimer vaqıtlarda ise, zevq bayramları tizerek, öz araları at çapuvı yapqan, abadanlıq qazanğanlar.

Mına, Bolu ortalarında şunıñ kibi bir han olğan. Bu han at çapuvında nam qazanmaq maqsadınen özüniñ qart ve tecribeli atçısını at saylatmağa yibere. Faqır atçı şu qadar cılqı içinden saylay-saylay bir qotur taynı tapa, hanğa ketire ve:

– İşte, hanım, siziñ abadanlığıñıznı köterecek bu taydır, – dey.

Qotur taynıñ arıqlığını ve qurçanğılığını körgen han açuvlana ve qartnıñ üstüne cekire:

– Şu qadar cılqınıñ içinden şu qotur taynı tapıp ketirdiñmi? – dey.

Zalım han özüne sadıq olğan hızmetçilerini çağıra, olarğa: "Atçınıñ közlerini çıqarıñız!" – dep emir ete. Hızmetçiler kele, hannıñ degeni kibi, atçınıñ közlerine mil yibere, köz bebeklerini çıqara, onı şu saylap kelgen qotur tayınıñ üstüne minsetip, soray azbarından quvıp yibereler. Şeer soqaqlarında atçı qartnıñ bu ağır alını körgen tanışları onı öz memleketine ketireler.

Atçı qart qanlı közyaşlarını aqızıp, özüniñ evine kelgeni kibi, oğlunı çağıra ve oña:

– Şu qotur taynı ahırğa al. Onı besle. Ahırnıñ er tarafını öyle qapat ki, yel kirecekday iç bir türlü teşik qalmasın, – dey.

Qart at baqıcınıñ oğlu qotur taynı babası ögretkeni kibi baqa. Arıq qotur tay künler keçken sayın semire ve tavlana başlay. Kel zaman, ket zaman, aradan bir yıl keçe, o aqiqaten yahşı bir at ola.

Künlerden bir kün qart özüniñ tecribeli qolunen atnı sıypay, onıñ qolu atnıñ sağırısı üstünden tayıp kete. Aman oğlunı çağıra da, oña avlağa suv aqızıp, atnı onıñ çamurında sınap baqmasını ayta. Oğlu babasınıñ degeni kibi yapa. Avlağa suv aqızıp, atnı onıñ çamurında çaptıra. Qart at baqıcı atnıñ tuyaqlarını tutıp baqa ve onıñ tuyaqlarında sılaqlıq seze ve oğluna:

– Atnı bir yıl daa beslemek kerek, – dey.

Oğlu atnı ahırğa kirsete, kene de baqmağa başlay. Özü de yetişken yigit ola. Aradan bir yıl daa keçe. Qart at baqıcı oğlunı çağıra da, oña avlağa suv aqızıp, atnı bir daa onıñ çamurında sınap baqmasını ayta. Oğlu babasınıñ degeni kibi yapa – avlağa suv aqıza. Avla çamurdan yürülmez alğa kele ve atı qoyu çamur içinde çapa. Qart at baqıcı atnıñ tuyaqlarını bir daa tutıp baqa, onıñ tuyaqlarını qup-quru duya. O vaqıt quvanaraq:

– Aydı oğlum, bu atnı miner ekeç, sen er yerden sağ qaytarsın. Bu atqa min, handan menim aqqımnı al! – dey.

Qart at baqıcınıñ oğlu qalçanını kiye, qılıçını taqa, oqunı ala; tamam bir batır kibi quşanıp atqa mine ve handan babasınıñ aqqını almağa kete. Kör oğlu aqiqaten yigit kibi belsene, babasınıñ aqqını almaq içün, Bolu ortalığına çıqa ve sazını eline alaraq, beyitler ayta:

Men atımnı bağladım minek taşına
Sıçradım mindim, aman, yiger qaşına.
Murat etsem, yeterim hannıñ başına
O da maña bir iş degil, menim Kör oğlu.

Kör oğludır, aqızır duşman qanını,
Sağ qaldırmaz iç beylerniñ canını.
Qırar vezirlerini, tutar hanını,
O da maña bir iş degil, menim Kör oğlu.

Men bir Kör oğlum, dağda kezerim,
Esken ruzgârlardan ile sezerim.
Demir çoqmar ile hannı ezerim,
O da maña bir iş degil, menim Kör oğlu.

O, atını yel kibi uçurıp, hannıñ şeeri qarşısında Çamlı Bel denilgen yerge kele. Bu yerniñ güzel dağlarını, hoş avasını begene. Anda çadır qurıp yerleşe. Babasınıñ közlerini çıqarğan zalım hanğa olğan açuvınen Çamlı Bel yolundan keçken beylerniñ, bazırgânlarnıñ aqqından kele. Altın ve mallarını ala başlay. Beyler, bazırgânlar ondan zar çekeler. Onıñ yel kibi uçqan atı iç bir duşmannı elden qaçırmay, artından yetişe, ya da Kör oğlunı eñ sıqlet köteklerden qurtara.

Bolu ortalığını ve Çamlı Bel etrafını yahşı etip ögrengen soñ, Kör oğlu dağ-taşlarnı cıyıştırıp, dört odadan ibaret qırq arşın yükseklikte bir qale qura. Divarları üç arşın qalınlığında olğan bu qaleniñ töpe qatına pencereçikler açа, bu pencereçiklerden er tarafnı baqıp, közete. Bir kün, Kör oğlu bu pencerelerniñ birinden baqqanda, qarşıda Bolu hannıñ yaylasında qurulğan çadırnı ve o çadırğa nasıldır bir qıznıñ kirip çıqqanını köre. Şu arada özüniñ yanğızlığını hatırlay, elâllıqnen onı babasından istemege qarar bere. Çadırğa bara. Çadırnı avalanmağa çıqqan Bolu beylerinden birisi qurğan eken. Kör oğlu elâllıqnen qıznı istey. Lâkin bey Kör oğlundan saqına ve qızını oña bermege niyet etmey. Kör oğlunı baştan-ayaq savdırmaq maqsadınen:

– Oğlum! Sen dolaşqan adamsıñ. Qadınıñnı yanğız taşlap ketalmazsıñ. Ayaqtaş olğanday bir yigit olsa edi, – dey.

Kör oğlu ondan:

– Ayaqtaş olğanday yigitni qaydan tapa bilirim? – dep soray. Bey oña qaydadır bir qasap başınıñ oğlu, yigit Ayvaznı ayta, daa çoq yaş olsa da, onıñ qaramanlığını maqtay. Kör oğlu oylana ve:

– Ya o, Ayvaz degen yigitiñizni nasıl rastketirmek mümkün? – dep soray.

Bey oña aman uydurğan ayneciligini ayta:

– İşte, saña bir sürü qoy, bir de dört boynuzlı bir qoçqar beririm. Aydap şu yerniñ çayırına barırsıñ. Qoylarnı çayırda qaldırıp, qasap başına kirer, qoy ketirgeniñni aytırsıñ, oğlu Ayvaznıñ qulağına da oña dört boynuzlı qoçqar ketirgeniñni añlatırsıñ. Ayvaz qoçqarğa aveslenir. Çayırğa kelgende, onı atına alıp qaçarsıñ, – dey.

Kör oğlu tıpqı beyniñ ögretkeni kibi, qoylarnı ve dört boynuzlı qoçqarnı alıp çayırğa kele. Qoylarnı çayırda qaldıra. Qasap başına barıp, qoy ketirgenini ayta. Ayvaznıñ qulağına da boynuzlı qoçqar ketirgenini añlata.

Qoylarnı almaq içün, çayırğa kelecekte, Ayvaz da özüniñ qoçqarını körmege olğan avesligini bildire. Lâkin qasap başı Ayvaznı almağa istemey. O vaqıt Kör oğlu:

– Zararı yoq. Onı men öz atıma alırım, – dey.

Kör oğlu Ayvaznı öz atına ala.

Tamam çayırğa kelip qoylarnı baqqan vaqıtta Kör oğlu Ayvaznen beraber közden ğayıp olıp kete. Qasap başı onıñ Kör oğlu olğanını añlay ve aman artından quva. Lâkin yetişalmay.

Ana, çapuvnen, yel kibi uçıp, Bolu hannıñ şeerine keleler. Bolu hannıñ oğlu bunı köre ve babasına ayta. Kör oğlu kene de sazını eline alaraq, çalıp beyitler ayta:

Çamlı Belden keçkenimni kördiler,
Hanğa qastlıq etkenimni bildiler,
Kör oğlu Ayvaznı aldı, dediler,
O da maña bir iş degil, menim Kör oğlu.

Bolu hannıñ oğlu çifte, çifte
Şimdi oldıq biz de çifte çifte.
Men bulurım sizni qırda çifte,
O da maña iş degil, menim Kör oğlu.

Beyitlerini çalıp yırlar. Şu arada Çamlı Belge yetişeler. Kör oğlu atını yerine bağlay ve Ayvaznı qalesine kirsete. Yuqarı pencelerden baqaraq, oña etrafnı añlata:

Çamlı Belden oq uçurdım,

Yedi biñ telden keçirdim.
Qarşı yaylağa tüşürdim,
İşte, Ayvaz, dağlardır bu.

Çamdan çamğa suv aqızdım,
Cümlesine suv içirdim.
Duşmanlarnı vaz keçirdim,
İşte, Ayvaz, dağlardır bu.

At kişnemesinden dağlar çıñladı,
Qılıç sesinden yerler iñledi.
Menim özümni duşman diñledi,
İşte, Ayvaz, dağlar bu.

Olar endi eki adam olalar. Ayvaz mında çalışa, öse, dülber bir deli qanlı yigit ola. O Kör oğlunıñ eñ yaqın yardımcısı sıfatınen, onıñ artından qalmay, er yolğa çıqa, er kötekleşüvde Kör oğluna yardım ete.

Bir kün can sıqısından Kör oğlu qaleniñ damına çıqaraq, sazını çalmağa otura. Bütün efkârını açıp, sazını çalğanda, ne içündir, sazınıñ boğazı qırıla. Mına qırıq sazını yaptırmaq içün atına mine. Avlaq bir şeerge kete. Saz tükânına bara. Lâkin saz yapuvnen meşğul olğan usta Kör oğluna qulaq asmay. O vaqıt Kör oğlu:

At çaptırıp Çamlı Belden kelgenim,
Aray, aray tükânıñnı bulğanım.
Saz çalmasam men özüm ne olğanım?
Usta Qurban, qayır menim sazımnı, – dey.

Saz ustası kene de qulaq asmay, özüniñ işini devam ete. Bu arada Kör oğlu qıza ve:

Çadır qurdım Çamlı Belniñ tizine,
Sırma sadef töşetirim sazıma.
Tüküririm şimdi qara yüzüñe,
Usta Qurban, qayır menim sazımnı, – dep tekrarlay.

Saz ustası başını bile köterip baqmay. Kör oğlu:

Dağlardan kelgenim, kelmesin bu içke
Tatlı sözlegenim kelmesin küçke.
Şimdi el eterim egri qılıçqa,
Usta Qurban, qayır menim sazımnı, – dep taşlay.

Saz ustası kene de cevap bermey. Kör oğlu açuvlanıp:

Men bir Kör oğlum, dağda kezerim,
Esken ruzgârlardan ile sezerim.
Demir çoqmar ile başıñnı ezerim,
Usta Qurban, qayır menim sazımnı, – beyitini ayta.

Kör oğlunıñ adını eşitken saz ustası aman ayına, bütün işini taşlayaraq, Kör oğlunı büyük bir sayğınen aybetlep, oña sadefnen sırmalanğan yañı bir saz bağışlay.

– İşte, yañı bir saz. Bunı mahsus siziñ içün yapqan edim. Beyitleriñizden siziñ kim olğanıñıznı biraz añladım da, lâkin özüni bildirsin, dep indemedim.

Kör oğlu özüniñ sazını ustağa qaldırıp, usta bergen sadefli saznı alaraq, sağlıqlaşa ve soqaqqa çıqa. Atına minip, çeşme başına kelgende, suv alayatqan dülber bir qıznı köre. Onı begene ve yüzüni körmek istey. Kör oğlunıñ meramını duyğan qız fırlantısınen yüzüni örte. Bu vaqıt Kör oğlu sazını eline alaraq:

Tenalarda gerdanıñnı açasıñ,
Aqız, şimdi ne içün şay qaçasıñ?
Ne içün aq yüzüñ, menden örtesiñ?
Aman, dülber, insaf eyle, kel maña.

Kör oğludır bu yerlerniñ arslanı,
Aqız, seni şeker ile beslerim.
Senden bir batır oğlan isterim,
Aman, dülber, insaf eyle, kel maña.

Beyitlerini saz çalıp yırlay. Qıznıñ artından qalmay, olarnıñ evlerine kete. Özüniñ yüregini qıznıñ babasına añlata. Babası oña:

– E, ne yapmalı? Begengeniñni alırsıñ, – dey.

Kör oğlu üç kün, üç gece toy ete, qıznı ala ve özüniñ ayat arqadaşı ile bayağı ömür keçire.

Lâkin Kör oğlunıñ hanğa olğan açuvı kene de yatışmay. Çamlı Belge ketmege azırlana. Sağlıqlaşqan vaqıtta, qadınına bir bilezlikli tobulğı qaldıra ve qadınınıñ közlerinden öperek:

– Saqla. Menim oğluma berirsiñ. Biyeñizden menim atımdan olma bir tay doğar. O tay da at olur. Menim oğlum o atqa atlanıp, meni tapar, – dey.

Atına mine, tolu çapuvnen yel kibi uçıp, Çamlı Belge kele. Ayvaz onı quvançnen qarşılap ala.

Kör oğlu özüniñ batırlığı ve atınıñ cüyrükliginen alay ortağa nam bere. Ğarez Bolu hanı da onıñ atını elge keçirmege istey. Bu işke özüniñ sadıq hızmetçilerini qoya. Hızmetçiler atnı alıp qaçmaq içün, er yerde ve er vaqıt nasıldır bir aman-aralıq qıdıralar.

Künlerden bir kün Kör oğlu degirmenge bara. Atını azbarda qaldırıp, özü degirmenge kirgende, hannıñ hızmetçileri onıñ atını çalıp hanğa ketireler. Ahırğa bağlaylar. At o qadar tavlana ki, artıq kimseni yanına almay. Han bu atnı becerip olamağanından, şunı becerecek kibi adamlarnı araştıra. Mında er yaqtan çoqtan çoq at baqıcılar cıyılalar, amma atnı becerip olamaylar. Üstüne ğurbet urbaları kiyerek, Kör oğlunıñ özü de kele ve toplanğan adamlardan:

– Bu nasıl cıyın? Bu halq neni seyir ete? – dep soray.

Adamlar arasında birisi oña:

– Bizim hanımız Kör oğlunıñ atını elge keçirgen, lâkin becerip olamaylar, – dep cevap bere.

Kör oğlu atına olğan yanığını cıyıştırıp:

– Men beceririm, – dey.

Seyir etmekte olğan adamlarnıñ arasından keçip, hanğa bara ve temenna eterek:

– Buyurıñız hanım, atıñıznı men baş eterim, – dey.

Han:

– Aydı baqayım, – dep külümsirey.

Kör oğlu atınıñ yanına bara. Aqiqaten de, at onı tanıy ve kişney. Şu künden soñ, Kör oğlu hannıñ ahırında özüniñ atını baqmağa başlay. Atını alıp qaçmaq içün aman-aralıq qıdıra.

Bir kün hanğa:

– Atnı çoq bağlı tutmaq olmaz, çaptırmaq kerek, – dey.

Han ondan:

– Alıp qaçmazsıñmı? – dep soray.

Kör oğlu:

– Alla etmesin, hanım! Men öyle osallıq yaparımmı? – dey.

Han razı ola. Lâkin alıp qaçar havfınen, etrafı yüksek isarnen sarılğan qale avlası içinde atını çaptırta. Kör oğlu atınıñ calınlarını sıypap, perçemini tartaraq, üstüne mine ve:

Degirmen aldında aldırdım Kör atnı,
Üstüne mingenler buldılar muratnı.
Egil, atçığım, közlerinden öpeyim,
Pertavlanıp çıqqanıñnı baqayım.

Pek evelden bilemen alıñnı,
Eşrefinden kestiririm nalıñnı.
Güzellerge yaptırırım halıñnı,
Pertavlatıp çıqqanıñnı baqayım.

Menim atım isarlardan atılır,
Atıldıqça, qulaqları çatılır.
Ucuzlıqta yüz biñ altınğa satılır,
Pertavlatıp çıqqanıñnı baqayım.

Seni mingen qalırmı iç saarge,
Üzengisi pek yarasa yigerge.
Bolu hanı saldı meni qaarge,
Pertavlatıp çıqqanıñnı köreyim.

Beyitlerini aytıp, ayaqlarınen atını sıqa. At seyirge kelgenlerini bilerek, avla isarını atlay, közden ğayıp olıp kete.

O, cum közüñni, aç közüñni Çamlı Belge kele. Atını ahırğa bağlay ve özüniñ arqadaşı Ayvaznen beraber qaleniñ töpesine çıqaraq, Çamlı Bel etrafını közete başlaylar. Şu arada olarnıñ közlerine silâlarını quşanğan bir atlı körüne ve onıñ artından kervan çıqa. Kör oğlu Ayvaznı qalede qaldırıp, özü yolğa tüşe. Atlı yaqınlay, kervan develeriniñ boyunlarındaki çañçıqlarnıñ çıñğıravuq sesleri eşitile başlay.

İşte, bu vaqıt Kör oğlu kervan qarşısına öz adamlarından birisini yollay ve adeti üzre bazırgân başından yol kirasını istey. Qarşılaşmağa istemegen saran bazırgân başı aldına çıqqannıñ sözüne qulaq asmay, öz yolunı devam ete.

Kör oğlu buña qızaraq:

Şu qarşıdan keldi ulu bazırgân,
Qır üstünde qalıp qondı bazırgân.
Yahşılıq ile yol kirasını könder,
Maña külip, öyle keçme bazırgân, – dey.

Bazirgân kene de qulaq asmayaraq, Kör oğlunıñ adamına:

– Bar ağaña söyle, bizde yol kirası berecek adam yoqtır, – dep cevap bere.

Kör oğlu:

Ey bazırgân başı, bu sözüñ içke!
Yahşı söyleşeyik ketmesin küçke.
Şimdi el eterim egri qılıçqa,
Maña külip öyle keçme, bazırgân.

Beyitlerini qaytara. Kervan saqçıları cıylışa, muşavere yaparaq, bazırgân başına:

– Aman, efendim, qavğağa kirişsek yeñilirmiz. Eñ yahşısı biraz altın berip baştan savmalısıñ, – deyler.

Bazırgân başı kervan saqçılarınıñ degenine razı ola ve Kör oğluna beş biñ altın yollay. Kör oğlu bunı azsınıp:

Toqat kervanından aldım baqırnı,
Incıtmañız fuqareni, faqırnı.
Kira bermey terk etme bu qırnı,
Sayçı beş biñ altın daa, bazırgân.

Biri altın könderse, babama mal olmaz,
Biñ daa könderse, atıma nal olmaz.
Biñden maña iç yetişken kâr olmaz,
Sayçı beş biñ altın daa, bazırgân.

Yigit alını bilse, olurmı naçar,
Eyilikten köklerde şainler uçar.
Qorqulı qavğanı körerse, qaçar,
Sayçı beş biñ altın daa, bazırgân, – dey.

Bazırgân kene de qarşılamaq maqsadınen:

Belime bağladım altın quşaqnı,
Men yeñerim seniñ kibi uşaqnı,
Çoq yerlerde kördim eşekni,
Toqunma kervanğa, çekil, Kör oğlu, – dey.

Kör oğlu qaytarıp:

Yedi yıldır Çamlı Belde turğanım,
Dostlar arap duşmanlarnı qırğanım.
Yedi qabat nalnı birden burğanım,
Ber bu yolnıñ kirasını keç ket, bazırgân.

Bazırgân:

On sekizde yaştır, yigit durulmaz,
Durulsa da, siya mıyıq burulmaz.
Kör oğlunıñ aslı göñlü qırılmaz,
Kene evallam yoq saña, Kör oğlu.

Kör oğlu:

Men bir Kör oğlum, cenkke turarım,
Başıñızğa qayqı, qılıç urarım.
Alay kervan saqçısını qırarım,
Ber bu yolnıñ kirasını, keç ket, bazırgân.

Sen bilirsiñ, Kör oğlunıñ quyunı,
Turar şimdi eter sizge oyunnı.
Bir saatta keser yüz biñ boyunnı,
Ber bu yolnıñ kirasını, keç ket, bazırgân.

Şu yerde atına minip, bazırgân başı ve kervan saqçılarınen qavğağa tutuşa. Kervan saqçılarınıñ çoqusını qıra. Amma soñki taqatını toplap, küreş meydanına çıqqanda, başınıñ zor alğa qalğanını duyaraq, arqadaşı Ayvaznı çağıra:

Yetiş, Ayvaz, yetiş,
Ketti namımız.
Çamlı Belniñ çöllerinde,
Çıqar canımız.

Ayvaz aman qaleden tüşerek, qavğa meydanına yetişe, ve qılıçını oñğa-solğa silteştire. Qarşılağanlarnıñ alayısını qırıp, alay kervannıñ malına saip olalar. Kör oğlu quvançından, Ayvaznı quçaqlap, onıñ közlerinden öpe ve sazını eline alaraq:

Ayvaz keldi, oña iş endi,
Bazırgân kesildi, yerge töşelip,
Beline qılıç, eline çoqmar quşandı,
Aferin, Ayvazğa, közümden yaş keldi.

Dögüşe aman dögüşe tüştim enişke,
Çoqmarımnı batırdım altın-kümüşke.
Menden çoq selâm olsun küçük Memişke,
Silâsmı taqınsın, çıqsın dögüşke.

Beyitini sazını çalıp yırlay. Olar atlarını ahırğa bağlayaraq, qalege çıqalar. Geceni çoq raat yuqunen keçireler.

Künler ve aylar keçe, aylar ve yıllar oza. Bir tınç künü Kör oğlu yımşaq minder üstünde bağdaş, qurunıp otura. Başını töben alaraq, özüniñ memleketini köyüni, anasını, babasını hatırlay. Yürekten teren ökünerek, sazını eline alıp, ğamlı bir maqamnen:

Anam sağ olsa edi, körse edi alımnı:
Berir edim men oña tapqan malımnı.
Neyleyim, anam, körmedi yüzümni.
Evimizni qaldırıp, çıqtım dağlarğa,
Çoq terekler oturttım bağçalarğa, bağlarğa.
Belki, oğlum oldı, kimge söyleyim,
Anam yoq, ğurbetim, buña neyleyim.
Babamnıñ közleri kör olmağaydı,
Ğarez Bolu hanları közüni aldılar,
Amma atımnı körip peşman oldılar.

Beyitlerini sazını çalıp yırlay. Olar Ayvaznen uzundan uzaq söz açıp, lafqa tutunalar.

***

Kel zaman, ket zaman, Kör oğlunıñ qadınından bir oğlan doğa. Onıñ adını Asan adaylar. Asan öse, buyuy, deli qanlı ola. Kör oğlunıñ atından töregen cüyrükniñ birisini minip çapa ve eglene. Onıñ at üstünde oturışına suqlanğan adamlar:

– Eşq olsun oğlanğa! Aqiqaten, bu da babası kibi yigit olacaq, – deyler.

Asan adamlarnıñ bu lafını eşite. Evge kelerek, anasından babasını soray. O vaqıt anası oña bilezlikli tobulğını çıqarıp bere ve quçaqlayaraq:

– Ma, al, oğlum! Bunı saña babañ qaldırıp ketken edi. Seniñ babaña Kör oğlu derler. O Çamlı Bel denilgen yerde yaşay. Şimdi atqa minip, babaña keteceksiñ, – dey.

Asan bunı añlağanı kibi, silâlarını quşana, eline bilezlikli tobulğını ala, ker cüyrügine mine, anasınen sağlıqalaşıp yolğa çıqa.

O ucsuz-bucaqsız dağlar ve qırlarnı keçerek, tanış olmağanı Çamlı Bel denilgen yerge yetişe. O, bütün yol boyu, baracağını, babasını körecegini tüşüne. Qale qarşısına kelgende, Ayvaz onı köre ve Kör oğluna:

– Qarşıdan bir yigit kele, at tıpqı siziñ atıñızğa benzey, – dey.

Kör oğlu oña:

– Atını iste, – dep cevap bere.

Ayvaz aman qaleden aşağı tüşe ve Asannıñ qarşına çıqıp:

Bala, bu yerge kelgensiñ,
Tüşüncege dalğansıñ,
Ne olğanın bilmegensiñ,
Könder ker atıñnı, – dey.

Asan atınıñ tizginini çekerek:

Men bu yerge kelgenim,
Tüşüncege dalğanım,
Ne olğanın bilmegenim,
Bermem ker atımnı, – dep cevap bere.

Ayvaz diñleyerek tekrar:

Bala, sözümni diñle,
Saña deycegim böyle:
Yol kirası isterim,
Könder ker atıñnı, – beyitini ayta.

Asan qaytarıp:

Oğradı başım bu yaqqa,
Aşq ile döndim o yaqqa.
Dögüşir çıqarım aqqa,
Bermem ker atımnı, – dey.

O özüni sıqmay atınıñ tizginini boş yibere, yoluna kete başlay. O vaqıt Ayvaz kene de bir beyit ayta:

Bala, kel, inat etme,
Meni diñle, zorğa yetme,
Öz canıñnı qıyıp ketme,
Könder ker atıñnı.

Dep, zorunı devam ete. Lâkin Asan iç bir türlü qorqu bilmeyerek:

Diñle meni, ey, adam!
Çekil yoldan, ket mından.
At menim canım er dem,
Bermem ker atımnı, – dep qarşılay.

Qale töpesinde Asannen Ayvaznıñ bu sözlerini diñlep turğan Kör oğlu, Asan kibi yap-yaş bir balanıñ bu qadar tik qarşılağanına dayanıp olamay. Merdivenden aşağı tüşe, yolnıñ kenarına kelerek:

Bala, bizler çoq kişi,
Sen yalıñız bir kişi.
Ne yaptıñ sen bu işi,
Könder ker atıñnı, – dey.

Asan:

Siz oluñız qırq dane,
Men olayım bir dane,
Yigitsiñ, çıq meydane,
Bermem ker atımnı, – dep cevap bere.

Kör oğlu qıza ve eñqastan qorqutmaq içün:

Men Kör oğlum, keserim,
Bala, qanıñnı emerim.
Öldüririm, kömerim,
Könder ker atıñnı.

Beyitini ayta. Asan bu yerniñ, Çamlı Bel denilgen yer olğanını ögrene ve oña qarşı çıqqannıñ, babası olğanını duya ve:

Arslan oğluna arslan derler,
Qaplan oğluna qaplan derler.
Saña Kör oğlu derlerse,
Maña da Asan derler, – dep ayta.

Kör oğlu quvana, diqqatnen baqa, daa çoq yıllar evelsi doğacaq oğlu içün, qadınına qaldırğan bilezlikli tobulğısını tanıy, çapıp bara, Asannıñ boynuna sarıla. Oğlu ve baba birinci kere biri-birini köreler. Kör oğlu Asandan amanlıq soray. Asan da oña faqır köy adamlarınıñ, fuqare şeer halqınıñ sıqletligini, anasınıñ sağlığını ve nasıl etip yolğa çıqqanını ayta. Olar artıq üç dane yigit olıp, Kör oğlunıñ qalesinde ömür eteler.